

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Szegedi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Szegeden, 2008. október 14. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

V É G Z É S T :

A személyi szabadság megsértésének büntette és más bűncselekmények miatt **Fk. I.r. vádlott és társai** ellen indított büntetőügyben a **Csongrád Megyei Bíróság**, mint másodfokú bíróság 2008. május hó 14. napján kihirdetett **1.Fkf.340/2008/9.** számú ítéletének a **III.r. vádlottra vonatkozó részét h e l y b e n h a g y j a .**

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A Szegedi Városi Bíróság a 2007. november 16. napján meghozott 11.Fk.928/2007/25. számú ítéletével a III.r. vádlottat 29 rb. jelentős érdeksérelmet okozó, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére, társtettségben elkövetett személyi szabadság megsértésének büntette miatt 20 nap fizikai munkakörben letöltendő közérdekű munkára ítélte. Rendelkezett arról, hogy a közérdekű munkát, illetve hátralévő részét annak nem, vagy nem megfelelő teljesítése esetén fogházbüntetésre kell átváltoztatni úgy, hogy egy nap közérdekű munkának egy nap fogházbüntetés felel meg. A 13 rb. társtettségben elkövetett zsarolás büntette és 1 rb. társtettségben elkövetett kényszerítés büntette miatt emelt vád alól a vádlottat felmentette. Az I.r., II.r. és IV.r. - XIV. r. vádlottakkal egyetemlegesen kötelezte 42.858.- forint bűnügyi költség megfizetésére.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész, a vádlott terhére a 13 rb. társtettségben elkövetett zsarolás büntette és az 1 rb. társtettségben elkövetett kényszerítés büntette alóli felmentés miatt, súlyosabb büntetés kiszabása érdekében, a III.r. vádlott és védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

A Csongrád Megyei Főügyészség képviselője a másodfokú fellebbezési nyilvános ülésen a 13 rb. társtettességben elkövetett zsarolás büntettének vádja alóli felmentés okából bejelentett ügyészi fellebbezést visszavonta.

A Csongrád Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2008. május 14. napján meghozott 1.Fkf.340/2008/9. számú ítéletével az első fokú ítéletnek a fellebbezések folytán felülbírált részét megváltoztatta akként, hogy a vádlott 29 rb. társtettességben, jelentős érdeksérelmet okozó, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett személyi szabadság megsértésének büntettként értékelt cselekményét 29 rb. társtettességben elkövetett személyi szabadság megsértése büntettének minősítette [Btk. 175. § (1) és (3) bekezdés e) pontja] és a vádlott bűnösségét - **fk. (sértett neve)** sértett sérelmére megvalósított cselekmény miatt - további 1 rb. társtettességben elkövetett személyi szabadság megsértése büntettében is megállapította [Btk. 175. § (1) és (3) bekezdés e) pontja]. Rendelkezett arról, hogy a vádlottnak a közérdekű munkát hetenként legalább egy napon, a heti pihenőnapon vagy a szabadidejében díjazás nélkül kell végeznie és, hogy egy napi közérdekű munkának 6 óra munkavégzés felel meg. A közérdekű munka esetleges átváltoztatására vonatkozó rendelkezést akként helyesbítette, hogy arra akkor kerülhet sor, ha a vádlott a munkakötelezettségének önként nem tesz eleget. Egyebekben az első fokú ítéletnek a fellebbezések folytán felülbírált részét helybenhagyta.

A másodfokú ítélet ellen a III.r. vádlott és védője jelentett be fellebbezést a további 1 rb. társtettességben elkövetett személyi szabadság megsértése büntettében történő bűnösség megállapítása miatt, e cselekmény alóli felmentés, és enyhébb büntetés - pénzbüntetés - kiszabása érdekében.

A védő a fellebbezését írásban azzal indokolta, hogy álláspontja szerint **fk. (sértett neve)** sértett vonatkozásában megállapított cselekmény elkövetésénél hiányzott a vádlottak között a társtettességhez szükséges akarategység. Az események külön helyszínen zajlottak, és nincs semmilyen bizonyíték arra, hogy a vádlottak az avatás tényén túl bármiben megegyeztek volna, így arra sem, hogy a III.r. vádlott tudata **fk. (sértett neve)** sértett sérelmére elkövetett cselekményt átfogta volna. E cselekményben való részvétele a történeti tényállásból sem derül ki. **Fk. (sértett neve)** sértett személyi szabadságának korlátozottságát cáfolja, hogy a sértett vallomásából kitűnően csak addig vett részt az eseményeknél ameddig szándékában állt és csak azokat a feladatokat hajtotta végre, amit ő akart.

Mindezekon túlmenően a harmadfokú fellebbezési nyilvános ülésen a védő kétségét fejezte ki a tényállás megalapozottságát illetően azon okból, hogy az első fokú ítélet tényállása elkövetési magatartásként nem az egyes vádlottak

Fkhar.I.267/2008/4.

cselekvőségét tartalmazza külön-külön hanem azt, hogy az egyes sértettek konkrétan milyen feladatokat hajtottak végre.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezést jelentett be még - céljának és okának megjelölése nélkül - fk. IV.r. vádlott védője, de a fellebbezését a harmadfokú eljárás során a vádlott hozzájárulásával visszavonta, ezért fk. IV.r. vádlott vonatkozásában a másodfokú ítélet 2008. szeptember 17. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált [Be.588. § (3) bekezdés b) pontja].

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.214/2008. számú átiratában azt indítványozta, hogy az ítélőtábla a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg akként, hogy a felülbírálattal érintett III.r. vádlott szabadság és emberi méltóság elleni bűncselekményeit egyezően, 30 rb. a Btk. 175. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés d) és e) pontja szerint minősülő személyi szabadság megsértése büntettének minősítse, egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét hagyja helyben. Álláspontja szerint a d) pont szerinti jelentős érdeksérelmet okozva elkövetett minősítő körülményt az alapozza meg, hogy a sértettekkel végrehajtatott cselekmények - különösen a vizes blokkban végrehajtott feladatok - az emberi méltóságot mélyen sértő, erkölcsi jellegű hátrányos következményekkel járó cselekmények voltak, melyek alkalmasak a becsület csorbítására is és e minősítéshez nem szükséges, hogy azokat a kívüllág is észlelje.

A másodfellebbezések nem alaposak.

A harmadfokon eljáró ítélőtábla a Be. 387. §-ának (1), (2) és (4) bekezdésében foglalt terjedelemben bírálta felül a rendes jogorvoslattal megtámadott ítéletet, valamint az első- és másodfokú bírósági eljárást, s ebben a keretben a fellebbezéseket az ellentétes döntéssel nem érintett 29 rb. társtetteségben elkövetett személyi szabadság megsértésének büntette kapcsán is joghatályosnak tekintette. Amennyiben ugyanis a másodfokú bíróság ügydöntő határozata több bűncselekményről rendelkezik, a fellebbezés alapján a harmadfokú bíróság a Be. 387. § (2) bekezdésének I. fordulata alapján a vádlott valamennyi bűncselekményére vonatkozó másodfokú ítéleti rendelkezést felülbírálja, függetlenül attól, hogy harmadfokú eljárás igénybevételének lehetősége miért nyílt meg.

Az ítélőtábla a felülbírálat eredményeként megállapította, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával folytatta le az eljárást, és a másodfokú bíróság által a személyi körülményekkel kiegészített és irányadónak tekintett tényállás megalapozott.

Az eljáró bíróságok - indokolási kötelezettségüknek is eleget téve - helytállóan állapították meg az ügy eldöntése szempontjából releváns tényeket, a sértettek következetes vallomására, további tanúvallomásokra és egyéb bizonyítékokra alapítottn. Az ítélőtábla álláspontja szerint a tényállás megalapozottságát a védő által

felvetett tényállásbeli hiányosság sem érinti. Arra vonatkozóan, hogy az ítélet tényállásának az ún. történeti tényállásnak mit kell tartalmaznia, a Be. 75. §-a, a 351. §-a és a 258. § (3) bekezdés b) és c) pontja tartalmaz rendelkezést és a kommentár (Büntetőeljárás jog a gyakorlat számára 2. kiadás HVGORAC Kiadó) e paragrafusokra vonatkozó részei adnak iránymutatást. Mindezek értelmében a bíróság által megállapított, szorosan véve a cselekményre vonatkozó tényállásnak bűnösséget megállapító ítéletben hiánytalanul tartalmaznia kell a bűncselekmény törvényi tényállásának alanyi és tárgyi ismérveit megvalósító tényeket. Ez viszont nem korlátozódhat a törvényi tényállási elemeket megvalósító ténymegállapításokra, hanem folyamatában kell tartalmaznia a konkrét cselekmény elkövetésének előzményeit, véghezvitelének menetét és körülményeit, valamint esetleges következményeit. Ha többen vesznek részt a bűncselekmény elkövetésében, a tényállásban részletezni kell a közreműködésük, kapcsolataik jellegét és módját is.

A jelen ügyben megállapított tényállás a többes elkövetésre tekintettel tartalmazza, hogy a vádlottak cselekményeiket egymás tetteiről tudva, azonos akarat-elhatározással hajtották végre, hogy az avatás előtt elhatározták mely helyszíneken, milyen feladatokat fognak végrehajtani, de a lebonyolítást, szervezést, irányítást egymás között nem osztották meg, abban valamennyien részt vettek (első fokú ítélet 8. oldal és 9. oldal 1. bekezdése). Az ekként leírtak a cselekményekben való társtetteség megállapításához teljes mértékben elegendőek. Mivel tartalmazza a tényállás valamennyi előírt feladatot és a vádlottak által az egyes sértettekkel végrehajtatott konkrét cselekményeket is, mindezek mellett azok külön-külön, vádlottankénti leírására a társtetteség miatt már nem volt szükség. Ugyanakkor erre teljességgel nem is volt lehetőség, hiszen attól függetlenül, hogy a vádlottak egy vádlott kivételével az elkövetést részben, illetve teljes mértékben beismerték, - és köztük részben beismert III.r. vádlott is - a sértetteknek csak egy része tudott a vádlottak személyéről nyilatkozni. Így, kétségtelenül nem is volt megállapítható, hogy melyik vádlott, melyik sértettel, mit csinált. Ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a szorosan vett cselekményre vonatkozó tényállásként a vádlottak által előírt feladatokat és azt állapította meg, hogy az egyes sértettek ezekből melyeket hajtották végre. Egyébként annak megállapítására, hogy az egyes sértettek mely feladatokat hajtották végre, szükség volt azért is, mert ez alapozta meg a cselekmények rendbeliségét.

Fkhar.I.267/2008/4.

Kétségtelen, hogy a védő által felvetettek szerinti tényállás teljes vagy részleges hiánya a Be. 351. § (2) bekezdés b) pontja szerinti megalapozatlansági ok, viszont csak akkor állapítható meg, ha a szükséges bizonyítási anyag a bíróság rendelkezésére áll, de mégsem állapított meg tényállást, vagy a megállapított tényállás hiányos. A kifejtettek alapján a jelen ügyben megállapított tényállás ilyen hiányosságokban nem szenved, ezért az ítéletábra a védő álláspontját nem osztotta.

Nem osztotta az ítélőtábla a védő álláspontját fk. **(sértett neve)** sértettel kapcsolatos cselekmény vonatkozásában sem. A megállapított tényállás szerint fk. **(sértett neve)** is a többi sértettel azonos módon - a vádlottak felkeltették és irányították - került az avatás helyszínére, a III. emeleti tanulóba, ahol kb. tíz percet tartózkodott és egy feladatot a "gépírást" hajtotta végre, majd a helyszínről önként eljött (első fokú ítélet 8. oldal 1. bekezdés és 10. oldal 1. bekezdés). A feladat végrehajtásának körülményeit a sértett tanúként akként vallotta, hogy ő nem akarta a feladatot csinálni, de felszólításra elkezdte, majd abbahagyta, és csak azért folytatta, mert hátulról - a tényállásban megállapított módon (első fokú ítélet 9. oldal 1. bekezdés) - párnával tarkón ütötték, hogy még csinálja, amit megerősített fk. XII.r. vádlott is, aki a sértettel a feladatot végrehajtatta (első fokú 22. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 150. oldal). Kétségtelen, hogy fk. **(sértett neve)** sértett a feladat elvégzése után önként eltávozott, de az elkövetés részletezett körülményeiből az állapítható meg, hogy a feladatot akarata ellenére meg kellett csinálnia, mely idő alatt a helyszínről nem távozhatott. Ebből következően a megyei bírósággal egyezően az ítélőtábla álláspontja szerint is fk. **(sértett neve)** sértett azon időtartamig, amíg a rá kiosztott feladatot végrehajtotta, a mozgási szabadságától meg volt fosztva. Ez csak abban az esetben nem lenne megállapítható, ha a feladat elvégzése nélkül is elengedték volna. Kétségtelen, hogy az ő feladata és ebből adódóan a mozgási szabadságától való megfosztása a többi sértetthez képest rövid ideig tartott, de ez annak volt betudható, hogy neki, mint II. évfolyamosnak, aki az avatáson már előző évben átesett, a jelen esetben nem is mint avatottként, hanem azért kellett az eseményen részt vennie, mert a felsőbb évesek nem kedvelték. Az időtartamnak azonban, mint ahogyan az eddig eljár bíróságok is utaltak rá, a bűncselekmény megvalósulása szempontjából nincs jelentősége.

A III.r. vádlott a bírósági eljárásban részben beismerte a bűnösségét is. Beismerte, hogy az elhatározástól a befejezésig részt vett az "avatás"-ban. Vallotta, a vádlott-társaival a feladatokat ugyan nem osztották meg egymás között, de a korábbi években tapasztaltak alapján tisztában volt vele, hogy az összegyűltekkal valamilyen feladatokat fognak végrehajtatni. Mivel közöttük volt fk. **(sértett neve)** sértett is, nyilvánvaló ilyen szándéka - még ha vele a feladatot konkrétan nem is ő hajtotta végre - vonatkozásában is fennállt. Egyébként az elkövetésben való részvételét a III.r. vádlott akként vallotta, hogy a nevelőtanárnak az italt ő vette meg, ott volt az átadásánál is, részt vett a sértettek ébresztésében, a tanulóba vízzel teli zacskókat dobott közéjük, a tanuló padlójára vizet hordott és részt vett az "úszás" feladat végrehajtásában, majd a sértettek megpárnázásában a "vesszőfutás"-ban. Ugyanakkor, a többi vádlott által végrehajtatott feladatokat részben látta, részben tapasztalta.

A fentiekre tekintettel törvényesen járt el a megyei bíróság, amikor a III.r. vádlott bűnösségét fk. **(sértett neve)** sértett sérelmére elkövetett cselekmény miatt is megállapította és a cselekményt személyi szabadság megsértése büntetnének

minősítette - minthogy erre törvényes vád is van - és a minősítéshez fűződő indokolása is helytálló. Ezért a III.r. vádlott e cselekmény alóli felmentésére irányuló fellebbezések eredményre nem vezettek.

Helyes érvek alapján nem találta a megyei bíróság egyik sértett sérelmére sem megállapíthatónak a személyi szabadság megsértése büntetnének a jelentős érdeksérelmet okozva elkövetett minősítő körülményt. Az érdeksérelem mint olyan, a sértett magánérdekének sérelme, mely megnyilvánulhat anyagi kihatásokban, vagy immateriális jellegű hátrányokban, melyek közül a jelen sértetteknel például a jó hírnév, a tekintély vagy a becsület sérelme jöhet szóba. Kétségtelen, hogy a konkrét esetben a feladatok elvégzésének módja és jellege durva, megalázó volt és a sértettek emberi méltóságát érintette, amiért érdeksérelemmel járt. Azt azonban, hogy az érdeksérelem mikor éri el "a jelentős fokot" csak a konkrét eset körülményeire való figyelemmel, az érdeksérelem jellegének, irányának, társadalmi jelentőségének a mérlegelésével állapítható meg. Ilyen szempontból a megyei bíróság által felhozottakon (másodfokú határozat 7. oldal 2. bekezdése) kívül figyelembe vehető körülmények még, hogy a vádlottaknak a feladatok elvégzésével azon túl, hogy a sértetteket a hagyománynak megfelelően felavassák más szándékuk nem volt, cselekményüket ellenséges érzületen alapuló indok vagy cél nem motiválta, és tudatukban fel sem merült, hogy a feladatok elvégzésének esetleg a sértettek személyét érintő hátrányos következményei is lehetnek. Sőt, a nevelőtanár figyelmének elterelésével és a történetek után a helyszínek feltakarításával a szándékuk arra irányult, hogy a történetekről rajtuk kívül más ne szerezzen tudomást, az belső ügyként a zárt közösségben maradjon. Az ilyen hozzáállás a sértettek részéről is megvalósult, hiszen az elvégzett feladatok miatt egymás, illetve más diákok vagy a tanárok előtt becsületet vagy tekintélyt érintő megnyilvánulásuk nem volt. Ők maguk a történeteket nem is jelentették, a leleplezésre azért került sor, mert **(nevelőtanár neve)** nevelőtanár másnap reggel a visszamaradt nyomokat meglátta. A kérdőre vont I. évfolyamosok viszont neki is csak az avatásról beszéltek, de semmilyen durva dolgot nem említettek (első

Fkhar.I.267/2008/4.

fokú 22. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 63. oldal 6. bekezdés). Az avatási feladatok ugyan az előző évekhez képest durvábbak voltak, de az eljáró bíróságok által felhozott jogesetektől - BH 1997.5. és BH 1997.111. - is megállapítható, hogy a bírói gyakorlat még az ennél durvább esetekben sem minősíti a cselekményt jelentős érdeksérelmet okozónak. A hivatkozott eseti döntésekben ugyan sorkatonákról, tehát idősebb sértettekről van szó, a jelen esetben viszont 15, 16 éves egyénekről, akik életkoruknál fogva fogékonyabbak, érzékenyebbek az ilyen eseményekre. A bírói gyakorlat azonban egységes abban is - amire helyesen utalt a megyei bíróság -, hogy a sértett túlérzékenysége folytán túlértékelt egyéni sérelmek kapcsán is, a minősítő körülmény megállapítása kizárt. Mindezekre figyelemmel az ítéletábla egyetértett a megyei

bírósággal, mint másodfokú bírósággal a tekintetben, hogy a cselekmények érdeksérelmet előidéztek ugyan, de ezek az érdeksérelmek nem érték el azt a fokot, amely a személyi szabadság megsértésének minősített esetét megalapozná. Ezért, a főügyési indítvánnyal szemben, helyesen értékelte a III.r. vádlottnak mind a 30 sértett sérelmére elkövetett cselekményét a Btk. 20. § (2) bekezdésére figyelemmel a Btk. 175. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés e) pontja szerint minősülő társtettességben, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett, személyi szabadság megsértése büntettének.

A másodfokú bíróság a büntetés mértékére kiható tényezők helyes kiegészítésével törvényesen járt el, amikor a III.r. vádlottal szemben az elsőfokú bíróság által az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott közérdekű munkát tartotta szükségesnek a büntetés céljának eléréséhez. Helytálló indokok alapján vetette el a védő által indítványozott pénzbüntetés alkalmazását. A büntetés enyhítésére, pénzbüntetés alkalmazására az ítélet tábla sem talált okot.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla a Csongrád Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság ítéletét a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

Szeged, 2008. október 14.

Dr. Hegedűs István s.k.
a tanács elnöke

Dr. Nikula Valéria s.k.
a tanács tagja, előadó

Sefta Márta dr. s.k.
a tanács tagja

A Szegedi Ítélet tábla Fkhar.I.267/2008/4. számú végzése és a Csongrád Megyei Bíróság 1.Fkf.340/2008/9. számú ítélete a III.r. vádlott vonatkozásában a jelen végzés folytán a mai napon jogerős és végrehajtható.

Szeged, 2008. október 14.

Dr. Hegedűs István s.k.
a tanács elnöke